

[Jensen-Stevns.]

Adgangen til at appellere en Sag til Vælgerne saa vanskelig? Hvorfor er de Folkeafstemningsregler, som findes i Grundlovsforslaget saa vanskeligt anvendelige, som de er, og hvorfor vil man helt hindre Adgangen til at forelægge Spørgsmaal om Loves Grundlovsmæssighed for Domstolene? Jeg tror ikke paa Parlamentarismens Varighed i vort Land paa Grundlag af en Grundlov som den foreslaaede. Parlamentarismen forudsætter ganske vist Kamp og Brydninger mellem de forskellige Anskuelser i Befolkningen, men den forudsætter tillige, at der finder en saadan Hensyntagen Sted til de forskellige Sider, at de sluttelige Resultater i nogen Maade respekteres af alle. Men ved en Valglov og en Grundlov af en saadan Beskaffenhed, at Mindretallet i Virkeligheden staa uden tilsikrede Rettigheder eller Magtmidler, tror jeg ikke det rette Resultat naas. Naar den højtærede Minister indser Samarbejdets Betydning, burde han være med til at skaffe bedre Betingelser derfor end dem, der bydes os her. Den højtærede Minister kunde jo forsøge at bane Vejen for en Udvikling som den, man har i Schweiz for Eksempel. Det var utvivlsomt den Tanke, som Borgbjerg var inde paa i 1920, og som i det mindste i nogen Maade laa til Grund for det Grundlovsforslag, der dengang blev forelagt fra Socialdemokratiets Side. Men for at der kunde aabnes Mulighed for en saadan Udvikling i den kommende Tid, maatte der være en ganske anden og langt videre Adgang til Folkeafstemninger end den, man byder os her.

Det, der her foreligger, synes mig i det hele taget i høj Grad at være smittet af de Ideer, der nu er herskende paa Fastlandet, Ideerne om den stærke og ensfarvede Statsmagt, som netop ikke er bygget paa Samarbejde.

Jeg har til Slutning kun nogle enkelte spredte Bemærkninger at gøre. Om Rigstinget har jeg en Ting at sige vedrørende noget, som den højtærede Minister ogsaa strejfedes i sin Forelæggelsestale her. I det oprindelige Lovforslag, saaledes som det blev forelagt i Folketinget, var man af Vanvare — selvfølgelig var det af Vanvare — kommet til at give Socialdemokratiet to Repræsentanter for meget i Rigstinget. Dette blev der klaget over, navnlig fra Dr. Krag's Side; han gjorde opmærksom paa, at Forholdstal og Forholdstal er mange forskellige Ting, og den Metode, som man oprindeligt foreslog bragt til Anvendelse ved Fordelingen af de 34 Rigstingsmandater,

var en saadan, som uforholdsmæssigt gavnede de større Partier. Dette Forhold er nu blevet rettet, idet man indfører Sainte-Laguës Metode, og vi har naturligvis Grund til alle i Forening at glæde os over, at denne lille Mangel ved Forslaget er blevet fjernet.

Dette, at ingen mere kan stille sig som støttende et Parti og drage Fordel at dette Partis Stemmer uden at være anerkendt af det, kan vi ogsaa fuldt ud billige. Det var jo nødvendigt af Hensyn til den offentlige Sømmelighed at faa dette Forhold forandret.

Derimod kan vi ikke være tilfredse med Valgrets-betingelserne, saaledes som de er formulerede i Lovforslagets § 1. Hvad Bestemmelserne om Virkningen af idømte Straffe angaar, vilde vi vel egentlig hellere have beholdt den nuværende Ordning, og vi er heller ikke tilfredse med, at Personer, som maaske aldrig virkelig har opfyldt deres naturlige Forsørgerpligter, men kastet dem over paa det offentlige, ikke desto mindre efter Omstændighederne kan bevare deres Valgret.

Der er i denne Sammenhæng en Ting, som jeg gerne vil henlede Opmærksomheden paa. Vi har stadig i Valgloven og for Resten ogsaa i Grundloven staaende dette, at de, der er ude af Raadighed over deres Bo ved Umyndighed eller Konkurs, ikke har Stemmeret. At umyndige Personer ikke har det, er ganske naturligt, thi de er jo i Regelen saa meget til en Side, at der overhovedet ikke er nogen Mening i, at de skulde kunne afgive Stemme. Men jeg forstaar egentlig ikke, hvorfor man, saaledes som Forholdene nu har udviklet sig, vedblivende sætter den sorte Kokarde paa Fallenten. Det stemmer ikke med den Udvikling, som Valgrets-betingelserne i det hele taget er undergaaet. En saadan Mands eneste Brøde er jo, at hans Penge paa et givet Tidspunkt har været utilstrækkelige.

Valgretsalderens Nedsættelse til 23 Aar billiger vi ikke. Man afskaffer her Landstinget med 35 Aars Valgretsalderen, og samtidig nedsætter man Valgretsalderen til Folketinget. Det forekommer os at være alt for meget paa een Gang. Nedsættelsen af Valgretsalderen til Folketinget vil formentlig føre en Nedsættelse af Valgretsalderen ved kommunale Valg med sig, og det anser vi ogsaa for betænkeligt.

Uagtet vi, som omtalt, erkender, at det Lovforslag, der her foreligger, i teknisk Henseende medfører adskillige Forbedringer, vil vi ved den endelige Afstemning ikke kunne stemme for det. Det er jo nemlig, som den højtærede Indenrigsminister selv